

Arviointisanasto, vieraat kielet

Käsite	Määrittely
Aineisto	Kirjallinen, suullinen, digitaalinen tai virtuaalinen sisältö, jota käytetään lukemalla, puhumalla, kuuntelemalla tai katsomalla.
Eurooppalainen kielisalkku	Eurooppalainen kielisalkku (EKS) on oppilaan oma kuvaus hänen kielten opiskelunsa kehittymisestä useampien vuosien ajalta. EKS tekee näkyväksi oppilaan kielen oppimista ja se tukee kielen oppijan kulttuurien välistä tietoisuutta ja monikielisyyttä.
Eurooppalainen viitekehys, EVK / CEFR	Euroopan neuvoston määrittelemä kielitaidon taitotasoasteikko. Eurooppalainen viitekehys (2001) / The Common European Framework of Reference for languages. EVK:n täydennysosa (companion Volume, Euroopan neuvosto 2018)
Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko / Kehittyvän kielitaidon asteikko	Eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta laadittu suomalainen sovellus, johon oppilaan kielitaidon arviointi perustuu. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kehittyvan_kielitaidon_asteikko_1.pdf
Kielellinen päättely	Kielen ilmiöiden, merkitysten ja käsitteiden avulla tehtyä päättelyä, joka auttaa ymmärtämään muun muassa yksittäisten sanojen merkityksiä, tekstin sisältöä, kielen rakenteita ja näiden välisiä yhteyksiä.
Kielitieto	Tietoa kielen rakenteista, merkityksistä, kielen variaatiosta ja käytöstä. Myös tieto kielen normeista, kielen suhteesta kulttuuriin, identiteetteihin ja muihin kieliin on kielitietoa. Kielitiedon käsitteitä ovat muun muassa sanaluokat, aikamuodot, subjekti ja predikaatti.
Kielitietoisuus	Kielitietoisuus on yhteisössä tapahtuvaa keskustelua kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista. Kielitietoisuus rakentuu ymmärrykselle kielen keskeisestä merkityksestä oppimiseen, vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön sekä identiteettien rakentumiseen ja yhteiskuntaan sosiaalistumiseen.
Kulttuuriset käytänteet	Yksilön ja yhteisön tapa toimia erilaisissa tilanteissa. Muun muassa käytöstavat, ruokaan, pukeutumiseen ja vuorovaikutustilanteisiin liittyvät yksilön tai yhteisön tottumukset sekä toiminta ovat kulttuurisia käytänteitä.

Lähikäsite	Tarkempi merkityssisältö. Käytetään substantiivia ”joki” sen sijaan että puhuttaisiin vedestä tai vesistöstä tai käytetään verbiä ”lentää” mennä-sanan sijaan. Kielenpuhujat käyttävät osaamisensa ja asiayhteyden mukaan vaihdellen yleis- ja lähikäsitteitä.
Maailmankansalaisuus	Maailmankansalaisuudella tarkoitetaan tunnetta kuulumisesta laajempaan yhteisöön ja yhteiseen ihmiskuntaan. Se korostaa poliittista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista keskinäistä riippuvuutta ja paikallisen, kansallisen ja maailmanlaajuisen tason välisiä sidoksia. Se on toimintaa eettisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla kestävää elämäntapaa noudattaen kulttuurienvälisenä osaajana globaalissa toimintaympäristössä.
Päättöarvioinnin kriteeritaulukko	https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaan-oppimisen-ja-osaamisen-arviointi-seka-paattoarvioinnin-kriteerit
Toimintaympäristö	Konteksti tai konkreettinen paikka, jossa tekeminen tapahtuu. Esimerkiksi verkkopelaamisen digitaalinen toimintaympäristö on netin ja eri pelien pelialustat. Esimerkiksi yhteiskunnallista vaikuttamista voi tapahtua kansalaisjärjestöjen kansainvälisissä tapaamisissa, joka on konkreettinen toimintaympäristö.
Välitasot	Kahden taitotason yhdistelmä päättöarviointiin liittyen A-englannissa, A-vieraassa kielessä, B2- ja B1-kielessä. Esimerkiksi B1-ruotsissa arvosanan 9 kriteeri on yhdistelmä taitotasoa A1.3 ja A2.1. Kriteeritaulukkoon välitaso merkitään A1.3/A2.1. Välitasoja käytetään B2-kielen (T7) arvosanassa 7 ja muissa oppimäärissä kehittyvän kielitaidon tavoitteissa arvosanassa 9.
Yleisempi käsite	Yleisempi merkityssisältö. Esimerkiksi käytetään substantiivia ”vesi/vesistö” sen sijaan, että käytettäisiin lähikäsitettä ”joki” tai käytetään verbiä ”mennä” lähikäsitteen ”lentää” sijaan. Kielenpuhujat käyttävät osaamisensa ja asiayhteyden mukaan vaihdellen yleis- ja lähikäsitteitä.